

Avgörande av tillståndsarkitektens jäv i ärende som gäller begäran om omprövning av rivningslov för församlingshemmet

Byggnads- och miljönämnden 24.03.2026 § 43
23/10.03.00.08/2026

Beredare	Juridiskt biträde Eevi Haaja fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Ledande byggnadsinspektör Daniel Grönroos Byggnads- och miljönämnden anser att de jävsgrunder som fastställts i förvaltningslagen inte uppfylls när det gäller tillståndsarkitekten vid behandling av rivningslovet för församlingshemmet eller anknytande begäran om omprövning.
Behandling	Tillståndsarkitekt Arja Sihvola avlägsnade sig före början av behandlingen av paragrafen kl. 18.44.
Beslut	Byggnads- och miljönämnden beslutade enligt beslutsförslaget.
Redogörelse	<p>Bakgrund</p> <p>Tillståndsarkitekten har avgjort ansökan som gäller rivningslov för församlingshemmet 22.12.2025 § 598. Det har lämnats in en begäran om omprövning av lovbeslutet, och tillståndsarkitekten har berett ärendet för byggnads- och miljönämnden. Byggnads- och miljönämnden beslutade 24.2.2026 § 27 remittera beslutsförslaget som gäller begäran om omprövning för beredning. I byggnads- och miljönämndens beslut står följande: "Byggnads- och miljönämnden beslutade remittera ärendet för ny beredning på grund av att tjänsteinnehavaren eventuellt är jävig. Ärendet tas upp vid nästa sammanträde och bereds och föredras av en annan tjänsteinnehavare."</p> <p>Enligt 29 § i förvaltningslagen ska en fråga som gäller jäv för en tjänsteman (tillämpas också på tjänsteinnehavare) avgöras utan dröjsmål. Nämnden har inte avgjort frågan om tillståndsarkitektens jäv, utan den har bara konstaterat att föredragande eventuellt är jävig. I nämndens beslut har man inte heller framfört på vilken grund tillståndsarkitekten skulle ha varit jävig.</p> <p>Dessutom utgör det ett problem att det i och med nämndens beslut blir oklart i vilket skede tillståndsarkitektens jäv skulle ha uppstått. Nämnden har tagit ställning endast till behandlingen av begäran om omprövning, trots att tillståndsarkitekten behandlat också lovbeslutet som begäran om omprövning gäller. Om nämnden anser att tillståndsarkitekten varit jävig att behandla rivningslovet för församlingshemmet, bör den upphäva beslutet om rivningslov och förordna en ojävig tjänsteinnehavare till behandlingen. Dessutom, om nämnden så beslutar, ska befogenheterna för att avgöra rivningslovet delegeras till den ojäviga tjänsteinnehavaren, eftersom för närvarande är det endast tillståndsarkitekten som har befogenheter att avgöra rivningslov som gäller skyddsobjekt.</p> <p>Med beaktande av ovanstående ska byggnads- och miljönämnden fatta beslut om tillståndsarkitektens jäv och motivera det. Om ett beslutsförslag i ett ärende som gäller begäran om omprövning föreläggs för byggnads- och miljönämnden så att förslaget är berett och föredras av en annan</p>

tjänsteinnehavare i ett ärende som gäller begäran om omprövning utan att frågan om tillståndsarkitektens jäv först avgjorts och motiverats, skulle det vara fråga om ett procedurfel. I samband med eventuellt ändringssökande skulle ett procedurfel innebära att förvaltningsdomstolen upphäver nämndens beslut och remitterar det till nämnden.

Jävsgrunder

Jävsgrunderna som gäller en tjänsteman räknas upp i 28 § i förvaltningslagen. Jävsgrunderna tillämpas också på tjänsteinnehavare, arbetstagare och förtroendevalda i kommunen. Enligt 28 § 1 mom. 1–6 punkten i förvaltningslagen är en tjänsteman jävig om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är part, om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är biträde eller ombud för en part, om avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen eller för en närstående till honom eller henne, om tjänstemannen står i anställningsförhållande eller uppdragsförhållande till en part, om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne hör till styrelsen, förvaltningsrådet eller direktionen för en sammanslutning som är part, eller om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne hör till styrelsen eller något annat därmed jämförbart organ i ett ämbetsverk eller en inrättning och ärendet gäller styrningen eller övervakningen av ämbetsverket eller inrättningen. Enligt punkt 7 i samma moment är en tjänsteman jävig om tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

I det här fallet är det klart att grunderna som avses i punkterna 1–6 inte kommer på fråga, utan att bedömningen gäller punkt 7, alltså den så kallade generalklausulen om jäv. I förvaltningslagens förarbeten konstaras bland annat följande om generalklausulen om jäv: Den särskilda orsaken som äventyrar opartiskheten ska vara iakttagbar för en utomstående, och dess påverkan på opartiskheten ska vara ungefär av samma grad som vid de särskilt angivna jävsgrunderna. Enligt förarbetet anses deltagande i tidigare behandling av ärendet inte göra tjänstemannen jävig när det gäller behandling av begäran om omprövning som gäller ärendet. Som exempel på situationer som ska bedömas utifrån generalklausulen nämns i förarbetena sådana fall där tjänstemannen är motpart eller offentlig ovän till en part, liksom sådana fall där det råder ett nära vänskapsförhållande eller ett bolagsmannaskap mellan tjänstemannen och parten. Även det så kallade förmansjävet, det vill säga att en tjänstemans opartiskhet äventyras på grund av förmannens jäv, skulle bedömas med stöd av generalklausulen. (RP 72/2002 rd, s. 82)

I rättspraxis har man ansett att det att en tjänsteman har en åsikt i ärendet eller offentligt har uttryckt sin åsikt om det inte gör honom eller henne jävig. Till exempel i högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD:2004:16 ansågs ordförande för tillstånds- och tillsynssektionen som fungerade som kommunens miljövårdsmyndighet inte varit jävig att behandla ett miljötillståndsärende, fastän ordföranden i en tidningsintervju hade framfört sin förhandsståndpunkt om att tillståndet bör tillåtas och motiverat faktorer som talar emot motsatt avgörande. Däremot ansågs kommunstyrelsens ordförande i högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD:2019:4 ha varit jävig att behandla en begäran om omprövning som gällde bidrag som beviljats organisationer, då ordföranden i en insändare i tidningen kallat begäran om omprövning onödiga och uppmanat organisationerna att utöva påtryckning på den ändringssökande så att denna slutar söka ändring i bidragsbeslut.

Syftet med bestämmelserna om jäv är i huvudsak att säkerställa att beslutsfattandet inom kommunens förvaltning inte sker på osakliga grunder till följd av en relation som den beslutsfattande personen har till ärendet eller till en part i ärendet. Avsikten är dock inte att en tjänsteman ska anses jävig så att säga för säkerhets skull, och omotiverad jäv av en ledamot i ett organ utgör ett procedurfel. I fallet HFD:2021:163 hade kommunfullmäktige beslutat att en ledamot var jävig, och ledamoten fick således inte delta i behandlingen av ärendet. I verkligheten var ledamoten ändå inte jävig, så fullmäktiges beslut upphävdes då det på grund av oskäligen uppkommit i felaktig ordning. Med beaktande av det klara röstningsresultatet skulle slutresultatet i det ärende fullmäktige behandlade inte ha blivit ett annat, även om den jävige fullmäktigeledamoten hade varit närvarande.

Tillståndsarkitektens agerande

Tillståndsarkitekten har ordnat möjlighet för nämndens ledamöter att se en dokumentär som berättar om arkitekt Juha Leiviskäs arbete. Leiviskä har ritat församlingshemmets tillbyggnad, vars rivningslov tillståndsarkitekten förkastat. Ett meddelande om filmen skickades till nämndens ledamöter före föredragningslistan för sammanträdet skickades.

Dessutom har saken nämnts i sammanträdeskallelsen som följer: "Före sammanträdet börjar finns det med start kl. 16.15 möjlighet att se dokumentären "Valonsieppaaja" om arkitekt Juha Leiviskäs livsverk i mötesrummet Ervasti. Filmen är cirka 30 minuter lång. Juha Leiviskä har också ritat Kyrksläpps församlingshem, vars rivningslov det begärts omprövning av. Begäran om omprövning behandlas vid det här sammanträdet."

Dessutom skickade tillståndsarkitekten per e-post till nämndens ledamöter den Powerpoint-presentation som hon hade syfte att visa i samband med behandlingen av begäran om omprövning vid nämndens sammanträde. Senare skickade tillståndsarkitekten ytterligare ett e-postmeddelande med en ny version av Powerpoint-presentationen som bilaga.

Tillståndsarkitektens ställning har varit för bevarande av församlingshemmets tillbyggnadsdel. Dessutom har hon arbetserfarenhet av kyrkostyrelsen och hon har gjort ett licenciatarbete som behandlade kyrkans byggnader, också Kyrksläpps kyrka. Hon är också medlem i Suomen Arkkitehtiliitto SAFA, Rakennustaiteen Seura ry, Rakennusperinteen Ystävät ry, Rakennusperintö-SAFA (SAFAs underavdelning) och Kyrkslätt Hembygdsförening rf.

Bedömning

Det som talar för tillståndsarkitektens jäv är det att hon haft en åsikt för bevarande av församlingshemmet. Dessutom har hon ordnat tillfälle för nämndens ledamöter att se en dokumentär om arkitekten för församlingshemmet. Tillståndsarkitekten har skickat en lång Powerpoint-presentation till nämndens ledamöter där det berättas varför man inte bör bevilja rivningslov för församlingshemmets tillbyggnad. I presentationen ingick inga faktorer som talade för en rivning. På basis av dessa aspekter torde det vara klart att tillståndsarkitekten haft en förhandsinställning i frågan om rivning av församlingshemmet.

En tjänsteinnehavares förhandsinställning innebär inte att han eller hon är jävig. Som framgår av ovan presenterade rättspraxis innebär inte heller ett offentligt ställningstagande i ett ärende som ska avgöras att

tjänsteinnehavaren är jävig, utan jäv kan bildas då ställningstagandet avses vara osakligt.

Jäv av tillståndsarkitekten, om hon inte verkligen är jävig, skulle utgöra ett procedurfel. Ett sådant beslut skulle innebära att tillståndsarkitekten ogrundat skulle lämnas utanför behandlingen av ett ärende som hör till tillståndsarkitektens befogenheter, hon skulle ha möjlighet att lämna avvikande mening om nämndens beslut, om nämnden skulle besluta mot hennes beslutsförslag.

Tillämpade rättsnormer
Förvaltningslagen (434/2003) 28 och 29 §

Sökande av ändring
Besvärsförbud, förvaltningslagen 29 § 3 mom.